

Առօրեայ Աղօթակարգ Խաչի Տօնի Շրջանին

Հետեւեալ աղօթքները կը կեդրոնանան Խաչին եւ Յիսուս Վրիստոսի խաչելութեան վրայ, որպէս մշտական վկան սիրոյ զոհողութեան, կորիզը Վրիստոնէական կեանքին: Յիսուս Խաչը՝ երբեմնի խորհրդանիշը չարչարանքի եւ մահապատիժի, այլափոխեց հաւատքի, փրկութեան եւ յաղթանակի ի վերայ մահուան: Եւ մենք կը նայինք Խաչին յոյսով որովհետեւ իր մահուամբ Յիսուս կու տայ մեզ փրկագինը եւ կը բուժէ մեր տառապանքը իր կենսատու ներկայութեամբ:

Հետեւեալը առիթ մըն է Արեւելեան Թեմի հաւատացեալներուն, որ միասին աղօթենք, միաւորելով մեր մտահոգութիւնները, կառուցանելու համար մեր Տիրոջ մարմինը: Այս աղօթքները քաղուած են Հայաստանեայց եկեղեցւոյ սուրբ աւանդութիւններէն, եւ աղօթքներուն մեծամասնութիւնը առնուած է ժամագիրքէն:

Կը քաջալերենք մեր բոլոր հաւատացեալները, որ օրը առնուազն տասը վայրկեան բարձրաձայն կարդան այս աղօթքները սկիզբէն մինչեւ վերջ. նախընտրելի է որ ընթերցողները տրամադրեն մասնաւոր ժամանակ մը եւ յատուկ վայր մը աղօթելու, ըլլայ առանձին, ընտանեկան եւ կամ նոյնիսկ բարեկամներով: Կարելի է նաեւ ստեղծել հոգեւոր միջնորդութիւն մը ունենալով աղօթասեղան մը զետեղելով վրան խաչ, խաչքար, սրբապատկեր, մոմ, խունկ եւ այլն:

Այս աղօթելու գաղափարը սկզբնակէտն է ամենօրեայ աղօթքի որ պէտք է դառնայ սովորութիւն, ուր մեր փառաբանութիւնը, ապաշխարութիւնը, եւ վերակողմնորոշումը առ Աստուած, կը դառնայ բնական եւ սովորական մեր կեանքէն ներս:

Թող Տէրը լսէ մեր աղօթքները եւ ողորմէ մեզ:

† Խաչակնքէ

† Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Վրիստոս.

Ձեռքերը բարձրացուցած եւ բազկատարած

Հայր մեր, որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո: Եկեսցէ արքայութիւն քո, եղիցին կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի: Օ հաց մեր հանապազօրոյ տուր մեզ այսօր, եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մէք թողումք մերոց պարտապանաց: Եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա՛ զմեզ ի չարէ: † Օ ի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Ձեռքերն ու մատները միացուցած

Հաւատամք † յՆմենասուրբ Երրորդութիւնն, ի Հայր, եւ յԱրդի, եւ ի Սուրբ Հոգի: Օ աւետումն Վաբերիելի, զՀնունդն Վրիստոսի • զՄկրտութիւնն, զԾարչարանս, զԵստիւնութիւնն, զԹաղումն երեքօրեայ, զՅարութիւնն, զաստուածապէս Համբարձումն, զՆստինն ընդ աջմէ Հօր, զահաւոր եւ զփառաւորեալ զմիւսանգամ՝ Վալուստն՝ խոստովանիմք եւ հաւատամք:

† Սուրբ Աստուած, Սուրբ եւ հզօր, Սուրբ եւ անմահ, որ խաչեցար վասն մեր, ողորմեա՛ մեզ: (Կրկնել երեք անգամ)

Փառաւորեալ եւ օրհնեալ միշտ սուրբ կոյս աստուածածին Մարիամ՝ մայր քրիստոսի, մատո՛ զաղաչանս մեր որդւոյ քոյ եւ աստուծոյ մերոյ փրկել զմեզ ի փորձութենէ եւ յամենայն վտանգից մերոց:

- † Տէ՛ր, ողորմեա՛ Տէ՛ր, ողորմեա՛ Տէ՛ր, ողորմեա՛ (Երկրպագել մէկ անգամ)**
- † Տէ՛ր, ողորմեա՛ Տէ՛ր, ողորմեա՛ Տէ՛ր, ողորմեա՛ (Երկրպագել մէկ անգամ)**
- † Տէ՛ր, ողորմեա՛ Տէ՛ր, ողորմեա՛ Տէ՛ր, ողորմեա՛ (Երկրպագել մէկ անգամ)**
- † Տէ՛ր, ողորմեա՛ Տէ՛ր, ողորմեա՛ Տէ՛ր, ողորմեա՛ (Երկրպագել մէկ անգամ)**

Սուրբ ձգնաւորօքն աղաչեսցուք զՏէր, որք զչարսն պարտեցին, նեղութեանցն համբերեցին, լուսեղէն եւ երկնային անթառամ պսակացն արժանի եղեն: Աղօթիւք նոցա եւ բարեխօսութեամբ մեզ ողորմեսցի: Ամենակա՛ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ եւ ողորմեա՛:

Աղօթել սուրբերուն օրը

Պսակիչ սրբոց Վրիստոս, որ պսակես զսուրբս քո եւ առնես զկամս երկիւղածաց քոց եւ նայիս սիրով եւ քաղցրութեամբ յարարածս քո, լո՛ւր մեզ յերկնից ի սրբութենէ քումմէ բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին եւ աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց եւ Ս. (անուն-ի) որոց այսօր է յիշատակ: Եւ մեզ Տէր, եւ ողորմեա՛:

Օգնեա՛ մեզ, Տէ՛ր, օգնեա՛ մեզ, Մատուած Փրկի՛ չ մեր, վասն մեծի փառաց անուանդ քո: Տէ՛ր, փրկեա՛ զմեզ եւ քաւեա՛ զմեղս մեր վասն անուան քոյ սրբոյ: Պարսպեալ պահեա՛ զ՛առ ի քեզ զապաւինեալ եւ զյուսացեալ ժողովուրդս քո ընդ հովանեաւ † սուրբ եւ պատուական խաչիւղ քով ի խաղաղութեան: Փրկեա՛ յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն, արժանաւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ † Հօր եւ ընդ Արբոյ Հոգւոյդ այժմ՛ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

***

Սաղմոս ԻՆՎԻԻ

Ո՛վ Մատուած, իմ՛ Մատուածս, նայի՛ր ինձի. ինչպէ՛ս սքեցիր զիս. • Գու՛ն հեռացուցիր Վրու փրկութիւնդ ինձմէ իմ՛ յանցանքներուս շատութեան պատճառով:

Ո՛վ իմ՛ Մատուածս, օրուան մէջ աղօթեցի Վրեղի • եւ Գու՛ն չսեցիր ինձի. գիշերն ալ՝ եւ Գու՛ն չանսացիր:

Գու՛ն կը բնակիս սուրբերուն մէջ • եւ Խարայելը կը գովաբանէ Վրեղ:

Վրեղի՛ յուսացին մեր հայրերը. • անոնք յուսացին Վրեղի եւ դուն ազատեցիր զանոնք:

Մինչեւ Վրեղի հասցուցին իրենց աղաղակը եւ ապրեցան. • Վրեղի յուսացին եւ ամօթի չմասնուեցան:

Սակայն ես որդն եմ՛ եւ չե՛մ մարդ. • մարդերուն նախատինքն եմ՛ եւ ժողովուրդներուն արհամարհանքը:

Օ իս տեսնողները բոլորն ալ կ'արհամարհէին զիս. • շրթունքներով բան մը կ'ըսէին եւ կը շարժէին գլուխնին:

«Ի՛նչ յուսաց Տիրոջ. • թող ազատէ զայն եւ ապրեցնէ, եթէ կ'ուզէ զայն:»

Գու՛ն ես որ դուրս հանեցիր զիս արգանդէն. • իմ՛ մօրս ստինքներէն իսկ Գու՛ն ես իմ՛ յոյսս:

Իմ՛ մօրս որովայնին արգանդէն ինկայ Վրու ձեռքիդ մէջ. • Գու՛ն ես իմ՛ Մատուածս:

Մի՛ հեռանար ինձմէ, • երբ նեղութիւնները կը մօտենան եւ չունիմ օգնական մը:

Բազմաթիւ արջառներ շրջապատեցին զիս • եւ գէր ցուեր պաշարեցին զիս:

Ի՛նոնք բացին վրաս իրենց բերանները, • մոնչող եւ յափշտակիչ առիւծի նման:

Եւ թափուեցայ ջուրի պէս եւ բոլոր ոսկերներս տարտղնուեցան. • իմ՛ փորիս մէջ՝ սիրտս հալեցաւ մոմի նման:

Խմոյժս չորցաւ խնայի պէս. • լեզուս կցուեցաւ քիմքիս եւ իջեցուցին զիս մահուան հողին մէջ:

Բազմաթիւ շուներ շուրջս հաւաքուեցան • եւ չարերու խումբեր պաշարեցին զիս:

Լ'նոնք ծակեցին ձեռքերս եւ ոտքերս, համրեցին բոլոր ոսկորներս. • իսկ անոնք նայեցան եւ տեսան զիս:

Խրարու մէջ բաժնեցին հագուստներս • եւ վիճակ նետեցին պատմուճանիս վրայ:

Գուն, ո'վ Տէր, մի' հեռացներ ինձմէ՝ Բու օգնութիւնդ • եւ, ո'վ Տէր, նայիր որ օգնես ինձի:

Լ'զատե՛ հոգիս սուրէն • եւ շուներուն ձեռքէն՝ միակութիւնս:

Լ'զատե՛ զիս առիւծին բերանէն • եւ միեղջիւր եղջերուէն՝ իմ խոնարհութիւնս:

Ես պիտի հռչակեմ՝ Բու անունդ եղբայներուս առջեւ • եւ եկեղեցիին մէջ՝ պիտի օրհնեմ Բու անունդ:

Տիրոջ երկիւղածնե՛ր, օրհնեցե՛ք Տէրը. • Յակոբի ամէն զաւակ պիտի փառաբանէ զԼ'յն:

Խորայելի ամէն զաւակ պիտի վախնայ Տիրոջմէն, • որովհետեւ Տէրը չարհամարհեց եւ չանարգեց աղքատին աղօթքը, ոչ ալ երես դարձուց ինձմէ, այլ երբ աղօթեցի, Լ'ն լնեց աղօթքս:

Բեղի՛ է իմ գովասանքս. • ես պիտի օրհնեմ Բեղ մեծ եկեղեցիներուն մէջ:

Լ'նոր բոլոր երկիւղածներուն դիմաց • պիտի կատարեմ ուխտերս:

Լ'նոնց սրտերը պիտի ապրին յաւիտեանս յաւիտենից. • անոնք պիտի յիշեն Տէրը եւ վերադառնան Լ'նոր երկրի բոլոր ծագերէն:

Տնանկները պիտի ուտեն եւ կշտանան. • անոնք որ կը փնտուեն Տէրը, պիտի օրհնեն զԼ'յն:

Լ'մէն ազգէ տոհմեր պիտի երկրպագեն Լ'նոր, • որովհետեւ Տիրոջ է արքայութիւնը եւ Լ'ն պիտի իշխէ բոլոր հեթանոսներուն:

Երկրին բոլոր կշտացածները կերան եւ երկրպագութիւն ըսին Լ'նոր. • բոլոր հող իջնողները պիտի իյնան Լ'նոր առջեւ:

Խմ' հոգիս կ'ապրի Լ'նով • եւ Լ'նոր պիտի ծառայէ իմ զաւակս:

Պիտի պատմեմ Տիրոջ մասին սերունդներուն որոնք պիտի գան. • անոնք պիտի պատմեն արդարութեան մասին՝ ժողովուրդին որ պիտի ծնի, զոր Տէրը ստեղծեց:

† **Փառք հօր եւ Որդւոյ եւ հոգւոյն Սրբոյ, • այժմ' եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:**

***

Լիթիթք Յուսոյ եւ Բժշկութեան համար

Մարդասէրն Լստուած, յոյսն ու ապաւէնն եւ մեր հոգիներուն: Գուն շնորհեցիր մեզի † սուրբ Խաչի ամենայաղթնշանը որպէս անպարտելի զէնք ընդդէմ սատանայի ներգործութիւններուն, որպէսզի անոր մօտեցողները սրբես: Տեր Լստուած մեր, բժշկէ (անուն-ի) հիւանդութիւնը եւ փարատէ (իր/իրենց) ցաւերը † սուրբ խաչին զօրութեանը: Լ'մէն:

***

Երկնաւոր Թագաւոր, կեանքս քու ձեռքերուդ մէջն է ամէն ժամ' եւ ես իմ յոյսս դրած եմ † քու սուրբ Խաչիդ վրայ: Ես քեզ ունիմ, ինչպէս նաեւ սուրբերու բազմութիւնը, որպէսզի բարեխօսեն քեզ: Ո՛վ Տեր, դուն բոլորին հանդէպ անոխակալ ես: Մի՛ անտեսէր մեզ որոնք կը նային քեզ որպէս ապաստան, բայց խաղաղութեան մէջ պահէ մեզ † քու Թանկագին եւ սուրբ Խաչովդ:

***

Բնթերցում՝ Ամաստութիւն Սողոմոնի Գիրքէն (14:11-7)

Նորէն, եթէ մէկը նաւ ելլէ, կը կամենայ ամէհի ալիքներու մէջէն ճանապարհորդել: Ինք փայտի մը կ'աղաղակէ, որ նաւու փայտէն աւելի տկար է: Վանի որ շահերու ցանկութիւնը զայն ստեղծեց, եւ ճարտարապետը զայն իմաստութեամբ կազմեց: Սակայն քո տեսչութիւնը կը վարէ, ո՛վ հայր, քանի որ ծովուն ճամբայ տուած ես, եւ ալիքներու մէջ՝ անվտանգ շաւիղ: Հայտարարեցիր, թէ ամէն ինչի մէջ կարողութիւնն ունիս փրկելու, նոյնիսկ եթէ մէկը [նաւ] ելլէ առանց հմտութիւնը ունենալու: Բայց Գո՛ւն կը կամենաս, որ իմաստութեան գործը չդադրի: Լյս պատճառով, մարդիկ իրենց անձերը կը յանձնեն անարժէք փայտի մը: Իսկ մարդիկ ալիքներու մէջէն շրջելով պզտիկ լաստով փրկուեցան: Վանի որ սկիզբէն, ամբարտաւան հսկաներու մեռնելու ատենը, աշխարհի յոյսը ապաւինած էր լաստափայտի մը, աշխարհին ձգելով զաւակ ըլլալու քո նաւապետական ձեռքով: Վանի որ, փայտը որու միջոցաւ արդարութիւն կ'ըլլայ, օրհնեալ է:

***

Բնթերցում՝ Սբ. Պօղոս Լուսբեալի Գաղատացիներուն Ուղղած Թուղթէն (6:14)

Սակայն քա՛ւ լիցի որ ես պարծենալու ուրիշ բան ունենամ, քան † մեր Տեր Հիսուս Վրիստոսի խաչը միայն, որով աշխարհը խաչը ելած է ինծի համար, եւ ա՛լ աշխարհի համար:

***

Աղօթք Խաչի Տօնի Շրջանին

Գտնն յաւիտենականութենէն առաջ գոյութիւն ունէիր, Բանն Աստուած, գոյակից Հօրը եւ արարչակից Սուրբ Հոգիին: Այս պահուն, † քու ամենայաղթ Խաչիդ նշանով դուն քու վրադ առիր մեղքը Աղամին, առաջին արարածին, երբ ան կերաւ պտուղը: Այսպիսով դուն պլափոխեցիր † Խաչը՝ կեանքի: Գամեղով մեր օրինազանցութիւնները խաչին, դուն խոստացար բոլոր անոնց, որոնք իրենց յոյսը կը դնեն քու վրադ, կատարեալ կեանք մը, վերանորոգողը՝ կեանքին: Տուր մեզ պատիւը մաս կազմելու այն կեանքին, † մեր Տէրը Յիսուս Վրիստոս, որ օրհնեալ եւ Հօր հետ եւ Սուրբ Հոգիին: Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

***

Խաչվերացի Շարական

Սենք ապաստան գտանք խաչիդ մէջ, ո՛վ մշտնջենական արարիչ, որ մեզ տուիր յաղթական պահպանիչ մը թշնամիին դէմ:

— † Խաչիդ միջոցաւ կը խնդրենք, Փրկիչ, պաշտպանէ մեր հոգիները:

Գովաբանեալ լծագաւոր, դուն բարձրացար խաչին մեզի համար եւ անոր միջոցաւ մեղքերը առիր Աղամին, անդրանիկ ստեղծուածին:

— † Խաչիդ միջոցաւ կը խնդրենք, Փրկիչ, պաշտպանէ մեր հոգիները:

Սուրբ կատարը հաւատքի եւ փայտ կենաց յայտնուած մարդկութեան, չարախօս սատանան տեսաւ եւ կործանուեցաւ աշխարհի դժոխքին մէջ:

— † Խաչիդ միջոցաւ կը խնդրենք, Փրկիչ, պաշտպանէ մեր հոգիները:

Թշնամին սարսափեցաւ երբ սուրբ խաչը երեւցաւ, եւ անոր փառքին վախովը ան կործանուեցաւ աշխարհի անդունդին մէջ:

— † Խաչիդ միջոցաւ կը խնդրենք, Փրկիչ, պաշտպանէ մեր հոգիները:

Երկինքը ցնծաց եւ երկիրը ուրախացաւ, որովհետեւ սուրբ խաչը յայտնուեցաւ որպէս փրկիչ եւ ջահակիրը տիեզերքի:

— † Խաչիդ միջոցաւ կը խնդրենք, Փրկիչ, պաշտպանէ մեր հոգիները:

***

Ս. Գրիգոր Նարեկացիէն Բան Դ

Արտի խորերէն Աստուծոյ խօսք

Ո՛վ Տէր, երկինքէն զուարթ քաղցրութեամբ նայէ՛ տառապեալիս հանդիպած
ամենակործան վտանգին վրայ, ու ազատէ՛ եւ հանգստացո՛ւր զիս այս բազմատազնապ
հեծութիւններէս, ու իմ՝ վրաս խուժող սատակիչներուն խումբերը, թէ՛ չարութեան
զէնքերով սպառազինուած զօրեղ պատերազմողներու դիւական գունդերն ըլլան անոնք,
կամ թէ գարշելի մեղքերու զանազան տեսակներ, կամ մահացողիչ դաւեր, կամ
մարմնական հարուածներ, ամէնքն ալ մերժէ՛, հանէ՛, վանէ՛, խափանէ՛ եւ վերստին
հալածէ՛ անդարձ հեռացումով. † ու խաչիդ նշանը Վրեղի ապաւինածին համար իբրեւ
կեանքի նպատակ եւ ամուր պարիսպ կանգնէ՛:

***

Սուրբ Ներսէս Հնորհալիի 24 Աղօթքներէն

Եթեմո՛ղ արարածոց, պահեա՛ † նշանաւ խաչի քո զՏոգի եւ զմարմին իմ՝ ի պատրանաց
մեղաց, ի փորձութեանց դիւաց եւ ի մարդոց անիրաւաց եւ յամենայն վտանգից հոգոյ եւ
մարմնոյ,

—եւ ողորմեա՛ քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

***

Վասն զի եղեալ հաւաստեալ եւ առանց ցնորից մարդ, եւ անշփոթ միաւորութեամբ
մարմնացեալ Աստուածածնէն եւ ի սուրբ կուսէն Մարիամայ, ճանապարհորդեաց ընդ
ամենայն կիրս մարդկային կենցաղոյս առանց մեղաց, եւ յաշխարհակեցոյցն եւ յառիժն
փրկութեան մերոյ եկեալ կամաւ. † ի խաչ:

† Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց եւ կեցուցէ Հնորհիւ
ողորմութեան իւրոյ: Ամենակա՛լ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ւ եւ ողորմեա:

† Նշանաւ սուրբ եւ պատուական խաչիւ քոյ հալածեա՛ զերեւելի եւ զաներեւոյթ թշնամին
ի սահմանաց մերոց եւ ի բնակութենէս մերմէ:

Տէ՛ր, ողորմեա՛ Տէ՛ր, ողորմեա՛ Տէ՛ր, ողորմեա՛

Ամենօրհնեալ սրբուհի եւ միշտ կոյս Աստուածածին Մարիամ, բարեխօսեա՛ առ Տէր վասն
իմ՝ մեղաւորիս:

Պահպանեա՛ զմեզ, Վրիստո՛ս Աստուած մեր, ընդ հովանեալ. † սուրբ եւ պատուական
խաչիւդ քով ի խաղաղութեան, փրկեա՛ յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամոյն:
Նրժանաւորեա՛ գոհութեամբ. † փառաւորել զքեզ ընդ հօր եւ ընդ Արքայ հոգւոյդ այժմ՝ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Վղօթքները քաղուած են Հայաստանեայց Առնեղեցոյ Ժամագիրքէն, բացի Հանգանակէն, որ առնուած է Հայաստանեայց Առնեղեցոյ Սուրբ Սկրտութեան արարողութենէն: Բնթերցումը Վմաստութիւն Սողմնի գիրքը թարգմանուած է գրաբար Վստուածաշունչէն՝ Նիկողոս քհնյ. Վղնաւորեանի կողմէ: Գաղատացիներուն ընթերցումը առնուած է Նրուսաղէմի Արքոց Հակոբեանց Տպարանէն 1981-ին լոյս տեսած գրքոյկէն: Սաղմոսները՝ Սաղմոսաց Գաւթի Գիրքէն, Սուրբ Գրոց Ուտամնասիրութեան Աեղբունին կողմէն հրատարակուած, Օ իթենեաց Վ եռ, Նրուսաղէմ, 1988: Գր. Նարեկացիին աղօթքի արդի հայերէն թարգմանութիւնը կը պատկանի իմորգում՝ Վրբ. Գուշակեանին, Նրուսաղէմ, 1931: Մնացեալ աշխարհաբարի թարգմանութիւնները կատարած է Բնձակ ա. քհնյ. Նալպանտեան: Վյս աղօթակարգը հաւաքուած է Արիք Արկ. Վ ողիի կողմէ: Վռաջնորդութիւն Հայոց Վմերիկայի Արեւելեան Թեմին, 2021.